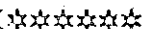

Nro. 3.

A' FELS. CSÁSZAR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Pénteken Julius 10-ik napján 1812-dik

BCU Cluj esztendőben. ersity Library Cluj

P r á g a.

Végezte a' Prágát már oda hagyott Felséges vendégek' elmenetelek előtt való időtöltésseknek; és egyéb foglalatok' kodássoknak: —

Junius' 25-dikén az itt lévő magános árva házat méltóztatott meglátogatni, azután a' Piáristák' Collegiumának és az új vámépületnek megnézésire ment maga Felséges Urunk. Estvéli 9 órakor közönséges asztal volt. az úgy nevezett Spanyol szálában. Az udvari tiszteken és egyéb polgári 's katonai rendenlévőkön kívül 2000 nézők' sokasága felségesítette ezen vatsoját, kik szédula mellett botsáttattak-bé, és a' kiknek számokra különös állások voltak készítettve. —

A' Frantzia Császárné ő Felségének valami

egészségbéli változása miatt, Junius' 26-dikán nem mentek ki a' kastélyból a' F. vendégek. —

Junius' 27-dikén magános audientziákat adni méltóztatott Császár ő Felsége. Délután az itt lévő aszszonyok' klastromát méltóztattak meglátogatni a' Felséges Vendégek. —

A' következett napon (28-dikban) gyermekek' bálja tartatott Felséges Aszszonyunknál. —

Junius 29-dikén a' nem messze lévő Bubentkerthez tartozó vadász házban ebédeltek ő Felségek, a' hol népmulatsághoz vagy időtöltéshez való készülétek is tétettek volt előre, de a' melly a' rossz idő miatt elmaradott.

Junius 30-dikán az úgy nevezett *Kis Velenze* nevű szigetre méltóztattak ő Felségek minden üdvárnokjaikkal egyetemben menni, melly sziget Stutzosok szigetének is nevezetik, azért, hogy ezek ott szokták magokat gyakorolni és idejüket céllövással tölteni. Ő Felségek a' partnál dobok' és trombiták' harsogása által fogadtatván, önnét hasonló muzsikai kartól kísértetve, erre az alkalmatosságra öltözött hajós legényekkel meg rakatott hajókon vitetettek által a' szigetre. A' Stutzos kar és a' polgári fegyveres sereg pompás öltözetben állva kettős sort formált a' sziget partjától fogva a' lövő helyig, a' melly között oda sétáltak a' Felséges Vendégek. — Az egy formájú ruhába öltözködött ifjú leányok, virágot hinteztek ő Felségek előtt. Császár ő Felsége, és a' Császári Hertzegek, 's a' Szakszoniai Antal K. Hertzeg, magok is méltóztattak lőnni a' célra, a' melly egy elmenő szarvast ábrázolt. Frantzia Császárné ő Felsége helyett a' *Wurtzburgi* Nagy Hertzeg, Austriai Császárné ő Fel-

sége helyett pedig *Rudolf* ő Császári Hertzegsége, tették a' lövést. —

Ezen mulatság után elébb vissza a' kastélyba vatsorára, onnét pedig azután a' feljebb említett vadász házhoz mentek - ki ő Felségek, a' hol most, az azelőtt való napon a' rossz idő miatt elmaradott népinnepe vagy mulatság tartott, a' melly a' kies kerti vidéknek igen pompás megvilágosíttatásából, a' kies vidéknek külömb külömb részein zengedező muzsikából, ugró és egyéb ilyen mesterségek' mutatásából, tűzjátékból, melyet *Stamer* úr a' Bétsi tűzjátékos készített, és bálból állott.

A' Felséges Udvar ezen mulatságokat a' vadász háznak ablakaiból szemlélni méltóztatott, s azokban meglegedést találni látszott.

Julius' első napján reggeli 6 órakor elkövetkezett végezetre a' *Frantzia Császárné* ő Felsége innen való elindulása, a' Császár ő Felségétől és a' *Würtzburgi Nagy Hertzegtől* kísértetvén. Az ő Felsége innen való elindulása azon solennitásokkal ment véghez, mellyekkel ide való megérkezése és bėjöveitele. Császár ő Felsége *Egerig* kísértet el *Frantzia Császárné* ő Felségét.

A' Felséges Urunk' vissza felé való útazására következő éjjeli Státziók voltak határoztatva: Julius első napján éjjel *Schönhof*, 2-dik, 3 dik, és 4-dik napján *Karlsbad*, 5-dik napján *Iranzensbrunn*, 6-dikán *Miesz*, 7 dikén és 8-dikán *Klattau*, 9-dikén *Strakonitz*, 10-dikén *Gratzen*, 11-dikén *Guttenbrunn*.

Frantzia Császárné ő Felsége, a' *Würtzburgi* levelek szerént, Julius' 5-dikén *Bambergben* lát-

ni, 6-dikán Würtzburgba érkezni, 's ezen hónapnak 12-dikéig ott maradni szándékoszott.

Magyar Ország.

Ungvár, Jun. 24-dikén. E' hónap' 18-dikán nemes Megyénknek itten Ungváron köz gyűlése tartatott Méltóságos Nagy Lónyai *Lonyai Gábor* Cs. K. Kamarás, Sz. István Rendjének Vitéze, Megyebéli Administrátor Úr ő nagysága előlülése alatt, a' midőn több fontos tárgyak között Tekintetes *Fekete Imre* Assessor, és itt való Gymnasiumbéli Director Úrnak ő Felségétől küldetett arany emlékeztető melykép a' mellyére függesztetett-fel. Ugyan is tisztelt Administrátor Úr ő nagysága az özsze gyülekezett Státusok és Rendek előtt, az azeránt hozzája, mint ezen dologra kirendelt Királyi Commissariusshoz útasított petsétes levelet felolvasta, azután rövid beszédje után a' Directornak a' melyire kötötte azon Királyi ajándékot, ezt követték a' vívát kiáltások; azután kikérte magának a' T. Director Úr, hogy egy kis ideig órálhasson, és egy igen fontos és velős deák beszédet tartott, Felséges Urunknak hozzája, és más hív alattvalóihoz mutatott kegyelmét érzékeny szavakkal lerajzólván. Ezek után más tárgyak fordúlván-elő, a' többi nyomos dolgok között a' tehén húsnak fontja 9 krajtzárról 12 kr-ra váltó czédula szerént emeltetett-fel.

Medárd napján délután itt is elkezdődött az esső, és más nap délig tartván a' szomjús földünket jól megáztatta, 8 nap múlva ismét azt mivelte, más 8 nap múlva hasonlóképpen. És így nállunk a' Medárd napja nem tartja-meg azt a' régi szokását, hogy 40 napig minden nap al-

kalmatlankodjon a' mezei gazdáknak az essőzés-
sel, hanem éppen kedvünk szerént jár az idő,
úgy, hogy essős időben kaszálhatunk, jó időben
pedig gyűjthetünk; de a' termő pláatáknak is
éppen e' kell, mellyre nézve a' Felséges Isten'
kegyelméből bő esztendő't remélhetünk.

A' múlt hónapnak Májusnak vége felé tör-
tént, hogy két ember, két ökrös szekeren Szer-
ednye tájékáról Ungvár felé pipázva jövéen, az
út mellett lévő vendégfogadóba bétértek, a' szeke-
ret a' szolgálval az út mellett hagyván. Kevés
idő múlva a' szekéren lévő szalma, és az ökör'
étetésére való széna meggyúl. Az ökör megijed
és szaladásra veszi a' dolgot. Minthogy pedig
szél is fújt, és a' láng az ökörnek hátulját per-
selte, haszonlan futott utánna mind a' szolgál,
mind a' gazdák, míglen más emberek elejébe fut-
ván az ökörnek, a' szekeret az árokba fordítot-
ták-bé, de már akkor csak a' négy kerék maradt
épségben.

Cseh Ország.

Visokából Junius 23-dik napján. Ebben az
Országban is, nevezetesen a' mi környékünkön
nagy szüksége van a' pénznek, töbnire csak a'
réz krajtzárók, 's egyéb régi pénz' nemei forog-
nak kézen, a' béváltó tzedulák is ritkán jelen-
getik magokat. — Az élet' árra már alább szál-
lott, Prága és Melnik tájékán ezelőtt a' gaboná-
nak köble 16 forinton ment, most már 11, vagy
12 forinton is lehet venni, mellynek két oka
van, egyik a' pénznek szűk volta, a' szegény
embernek nem lévén pénze nem vehet, melly
miatt az országban szerte széllyel kéregető em-
bereknek száma igen nagy, éppen mint 1805-dik.

ben, a' midőn a' gabonának köbli, aratás előtt volt 50 forint. Másik oka a' bő termés, melly közönségesen vévén, hálá legyen a' kegyelmes egeknek, az egész országban igen szép. Melnik táján a' szőlők igen nagy reménységgel táplálják a' szőlős gazdákat; a' kik el merik mondani, hogy nem emlékeznek olly bőv termésre, mint a' milyen az idei, mivel némelly szőlő tőkéken 50 sőt 60 szőlő gerezdeket is megszámlálnak, úgy, hogy kénytelenek némelly gerezdeket letördelni, mivel a' szőlőtő el nem bírná, ha megérnek. — A' rétek is az idén nagy bővségei ontották ki magokból a' fűvet, széna is bőven leszen, tsak éppen semmi féle gyümölcs nem termett az idén. s. a. t.

Frantzia Birodalom.

A' *Gazette de France* nevű Párisi újság' megjegyzése szerént, Hertzeg Rivoli (Marschal Massena) mostanában, Frantzia országnak déli részében lévő *Eaux-Bonnesi* ferdőben tartózkodik.

Olasz Ország.

Róma Jun. 18-dikán. Ő Felsége IV-dik Károly, volt Spanyol Király és Familiája, ma este ide megérkeztek, és a' *Borghese* pal-tába szállottak-bé. Ő Felségeok a' Kormányozó Generális és a' Préfektus eleikbe menvén, ezek által kísértetek-bé a' városba. Úgy látszott, hogy igen megelégedve legyenek Király és Királyné Ő Felségek ezen új lakóhelyekkel. Igen jól vannak Ő Felségek.

Nápoly, Jun. 15-dikén. A' *Vesuvius* hegy, melly már néhány esztendőktől fogva tsendesén viselte magát, Junius 12-dikén ismét hirtelen

lármazni kezdett. Az ő belső részéből délelőtti 9 óra tájban nagy zúgás hallatott, melly után hamú és füst fellegek kezdettek a' szája felé tekergődni. Egy óranyi idő múlva elcsendesedett: hanem 11 óra tájban ismét nagyon bőgni kezdvén a' gyomra, a' szája már most tüzet és füstöt okádott, melly egészen el fogta a' horizont. Junius 13-dikán és 14-dikén ismét halgatott, hanem 15-dikén, mikor ez a' levél meg indult onnét, ismét hozzá fogott vólt a' szörnyű okadáshoz.

Rénusi Szövetség.

Dresdéből írják, hogy Gróf *Gottorp* Junius 22-dikén éjjel 2 1/2 órakor oda érkezett — azonnal az ott lévő Dánus Követhez Gróf *Lukner*hez ment — velle sokáig beszéllett — 's onnét még az nap estve *Töplitz* felé útnak indúlt.

Insbriugban Junius 26-dikán ismét egy szállítvány igen szép paripák érkeztek meg oda a' Nápolyi Király számára, a' hounét más nap a' nagy ármáda felé tovább indítottak.

A' fegyveres seregek még most is gyülekeznek a' hadakozásnak mezeje felé. *Frankfurtum* Junius' 27-dikén és 28-dikán, 1800 emberből álló Frantzia tsapat utazott által, a' melly könnyű lovasságból és kapásokból (*Sappeurs*) áll.

Jeromos Westphaliai Király egy hirdetést tétellett közönséggé, mellynek summás foglalja abban áll, hogy azon rendkívül való költségek miatt, mellyeket az Ország' mostani állapota szükségesekké teszen, szükségesnek ítéli ő felsege, hogy alattvalóit meg nagyobbított adóval terhelni ne kénytelenítessék, új költsönnek

felvétettetését rendelni, és annak az alattvalók között való elosztattatását a' szerént elrendeltetni, mint az, az 1808-béli költsönnek felvétettetésekor történt. Ez az új erőltetett költsönözés 5 millió Frankból fog állani.

Elegyes Dolgok.

A' *Napoleon* Császárt fő hadi szállásán mondják lenni: a' Pruszsus Király résziről Generális *Krusemárkot*; a' Szakszoniai Király résziről Generális Báró *Watzdorfot*; a' Dánus Király résziről Generális és Camerárius *Waltersdorfot*.

A' múlt télen a' békességes alkudozásokra nézve Bukarestbe küldött Serviai Követekekről azt írják Belgrádból, hogy oda Junius 7-dikén vissza érkeztek, 's ágyú dörgéssel fogadtattak. Azt mondják, hogy igen kedves vigasztalással botsáította-el őket az Orosz fő Vezér *Kutusow* magától, 's hogy a' magok Előljárójókhöz *Czerny Györgyhöz* is nagyon hízelkedő levelet hoztak tőlle. Az óta ismét hadi készülétek vétettek észre Belgrádban.

Pethion és *Christoph* Királyok még verekednek *St. Domingo* szigeten az uralkodás felett. *Pethion* nem régen egy Generálist, 3 Oberstert, és 1200 lovas katonát fogott-el a' *Christoph* táborából. Most *Port-au-Prince* városát ostromolja *Christoph*, a' hova *Pethiont* 12,000 emberből álló őrző sereggel bészárta. *Christoph* kerekekre alkalmaztatott házat hordoztat az ármáda után a' maga számára. — Kétség kívül ezeknek is az Európai közönséges békesség fogja meg mondani, hogy melyik marad közzülök Király, vagy fog-e valamelyik a' maradni.

Napoleon Császár Dresdában 49 személyek-

nek kegyelmezett-meg, a' kik golyóbisra voltak ítéltetve, és Moguntziában ültek fogházban. Jun. 25-dikén kapták vissza szabadságokat, melly után a' *Wéseli* tartalék isoporthoz adattattak minnyájok.

Császári fő Lovászmester Generális *Caulincourt* volt az a' Követ, a' ki felől írtuk, hogy Napoleon Császártól az Orosz Császárhoz küldetteivén, az ő küldetetésének is csak annyi foganatja lett volna, mint ő előtte a' Generális *Narbonnéjének*, a' melly után a' Frantzia seregeknek a' Warschauer Hertzegség' leg végső szeptetere való előnyomulásokat, 's az ő *Niemenen* által lejendő meneteljekhez való készületeiket illető Proklamátzió, kiadattatott.

A' Westpháliai Király, kinek fő hadi szállása Junius' 17-dikétől fogva *Pultuskban* volt, Junius' 21-dikén *Ostrolenkába* érkezett, a' hol a' nagy ármáda' jobb szárnyának egy része tanyázik.

Gróf *Gottorp Julius*' 1-ső napján a' Ménusi Frankofurtumba érkezett Szakszoniából. Azt mondják, hogy ismét vissza megy' Helvétziába.

Ugyon ott, t. i. Frankofurtumban, a' Frantzia Császárné ő Felségét is minden érában várták vissza *Páris* felé.

Dresdából írják, hogy a' Szakszoniai seregek, mellyek eddig *Lublin* körül tanyáztak, onnét elmenvén *Warschau* körül telepedtek-meg. Azokon a' Szaktzoniai útakon, a' mellyeken élész magazinumok vannak felállítatva (Etappen), még szünetlenül takarodnak a' minden féle fegyveres isoportok, tartalékok, 's egyebek.

Melly magas gráditsra lépett légyen Angliában a' literatúrán való kapás' dolga, mutatja egy könyvkótyavetye, mellyet Hertzeg *Roxburgh* tartott nem régiben. Egy megítéltetett gonosztívókbói állógyűjteménye volt a' Hertzegnek, mellynek darabjait egyenként meg lehet venni 2 kr. on. Így együtt, t. i. össze gyűjtve, 94 font Sterlingeken (valami 100 forint pengő pénzen) adattak el. A' *Speculum mundi*, 1480-béli nyomtatás, negyedfél ezer forintoknál drágábban kelt. el. Egy tengeri kalendárium, 1503-dik esztendőbéli nyomtatás, mellyet a' Hertzeg maga valami 20 forinton vett volt, 1100 forinton ment - el ezen kótyavetyén.

A' Londoni *Biblia - Társaság*, melly a' végre állott össze, hogy a' Bibliát a' világnak minden esmeretes nyelvein nyomtattassa és terjesztesse, a' hozzá tartozó külső országiakon kívül csak Angliában, Skotziában és Irlandiában 70 kissebb (filia) társaságokat számlál. Tsak 1811-ben 35,690 egész Bibliákat, és 70,733 Újtestamentumokat osztatott - ki nyomtatásban.

* * *

Tarlózsások az 1793 dik esztendőitől fogva 1810-dikig tartott Frantzia táborozásokból. *Larrey* nevű Generális Chirurgusnak jegyzései szerint a' ki ezeket Párisban a' folyó 1812-dik esztendőben nyomtattatta - ki, és a' ki mind ezekben szemmel látó tanúja volt. — Ezen nevezetes jegyzések között sokak találtak olyanok, mellyek annak idejében nem fordultak volt elő az újságokban. Nem fogadják talám kedvetlenséggel venni olvasóink, ha olykor olykor, midőn minden napi történetek' dolgában fogyatkozásunk leszen;

szószaporítás helyett mi is kiadunk újságleveleinkben ezen fő Chirurgus jegyzései között némely darabotskákat. —

Az Egyiptomi és Syriai táborozás; 1798-

tól fogva 1801-ig: —

Az 1798-dik esztendőben Május' 19-dikén este történt (itt mindenütt *Larrey* beszél), hogy az expeditzióra kirendeltett nagy hajós serega' Touloni öbölből kivezett. A' hadi és szállító hajók egyenként, igen szép tábori muzsikálással mentek el az *Orient* nevű admirálisi hajó előtt, a' mellyen ültem magam is. A' 21-dik nap Máltához érkezvén, Jún. 18-dikáig ott maradtunk. Jul. 1-5-ös napján Alexandria eleibe érkeztünk, a' hol valami 10,000 embert kiszállítván néhány órányi verekedés után a' várost elfoglaltuk. Valami harmadfél száz embereink kaptak sebet, kik között voltak Generális *Kleber* és *Menou* is, és a' kiknek én minnyájoknak a' Kaputzinus klostomba való bészállítatásokra módot találtam. Ispotályi szerek dolgában azonban nagy fogyatkozásunk volt, minthogy azon hajónkat, mellyen ezek találtattak, az Anglusok elfogták volt. Seregeinknek azon része, melly az Alexandriai omladékokon halt, sokat szenvedett a' skorpióktól, a' mellyek sok katonáinkat meg mardósták; de könnyen gyógyultak. —

A' fő vezér (akkor Generális Bonapárte, most *Napoleon* Császár) Julius' 6-dikán útnak indult seregeivel *Kajro* (Cairo) felé. Elől a' *Desaix*, bal felől a' tenger mellett Rosette felé a' *Dugue* osztályaik mentek; az utolsó Resette városát elfoglalván, vígyázó csapatokat küldözött

a' *Deltára* (fel felé a' *Nilus* ágai között) hogy a' több seregekkel való közösülését fenntartsa, Mi a' többek, elöl a' fő vezér, víz nélkül és nem igen sok eleséggel, a' pusztán előre indulunk. Ez az irtóztató út öt napokat tartott, a' melly idő alatt minnyájunk minden külömbség nélkül szenvedett. Leg erősebb embereink el hullottak a' napnak égető hévsége és az eleve szénhez hasonlító homok miatt. Legrettentőbb gyötrelmet okozott az a' megsalattatás, midőn az ármáda a' véghetetlen kiterjedésű térségen vizet képzelt maga előtt látni, a' hol ez tsep víz sem volt. Sok katonáink úgy el fáradtak 's olly erőt vett rajtok a' kétségbeesés, hogy semmi segedelem által nem lehetett rajtok segíteni. Az ilyenek úgy szölván egy szempillantásban kímúltak; a' melly halálnak neme igen tsendesnek látszott lenni, én leg alább egy embertől tudakozódván, azt felelte, hogy ő kimondhatatlan jól érzi magát. Az ilyenek közzül is tsakugyan sokat megtartottam egy kevés vizet, néhány tsepp megédesített borspiritust, néhány tsepp naphtát, és Hofmann tseppjeit adván bé nékiek. Ehez a' sok inséghez járult, hogy szünetlenül nyüzsgöttek körülöttünk az Arabsok. Jaj volt annak a' katonának, a' ki tsak egy kevésé eltért a' líneától, mert e' bizonynal megöletett, vagy elfogattatott azoktól. —

Végezetre eljutottunk az Egyiptom' belső részén lévő első helységhez, melynek *Damanhour* a' neve, a' hol vizet, gyümölsöt 's egyéb e'félét találván, magunkat az irtóztató utazás után kinyúgottuk. Ez a' rövid nyúgvás tökéletesen helyre állította az ármádát. Itt egy arabs ló a'

fő Generálist meg rúgván, a' jobb lábán meglehetős kemény contusiót kapott. Olyan szerencsés voltam tsakugyan, hogy, bár mi terhesnek látszott is az útas és szüntelen való foglalatoskodás miatt annak meggyógyulása, minden abból következhető rosszaknak eleit vettem. —

Hátunk megé hagyván Damanhourt, az ármáda' első tsapatját, mellynél a' sebeseikkel együtt magam is voltam, minden felől körül vettek a' Mamelukok és Arabsok. Ha a' *Desaix* osztálya segítségünkre nem sietett és Oberster *Dupas* (most Generális) olyan jó fordulásokat nem tett volna, a' milyeneket tett, oda lettünk volna. Így jutottunk el *Romanich* mellé, a' hol a' Nilusnak meglátására örömmünkben tsak nem elragattattunk. A' katonák rakásonként rohantak reá, és ittak belőlle. Az alatt az ezen vízen fel felé evező hajóink is megérkeztek ezen városhoz az Admirális *Perré* vezérlése alatt, mellyeknek azután a' mi menetelünk szerént kellett intézni evezéseket, hogy mindenkór a' tájon legyenek, a' hol seregeink. —

Már most a' Nilus mellett nem volt annyi nyomorúsággal összeköttetve az útunk, mint eddig. Egész mezőket találtunk görög dinnyével béborítottatva; feredezhettünk is minden este, a' melly nekünk igen jól esett. Julius 13-dikán reggel *Chebreise* mellett Mameluk seregre találtunk, mellyel keményen meg kellett verekednünk. Ők sok embert veszítettek; a' mi vesztesünk valami húsz emberből állott. Hajós seregetséknek is ki kellett a' verekedést állani, melly miatt némelly sebeseink és betegek a' hajókon megölettetek. A' következő napon is-

mét találkoztunk ezen Mameluk sereggel, 's igen véresen megverekedtünk velle. Igen sok Mamelukok elhullottak; a' többek elfutottak. Közzülünk is 270 emberek kaptak igen terhes sebet, kiknek számokra én Giczében igen derék ispatályt állíttattam fel. Az ármáda nagyon szenvedett hasmenésben (diarheában), de a' mellynek nem a' volt az oka, mint erősítettett, hogy a' Nilus vizéből ittak a' katonák, hanem hogy sok görög dinnyét ettek, melyhez járult az éjjeli hűves levegő is. Végezetre Jul. 25-dikén Kajróba érkeztünk. Gondolni lehet, melly nagy könnyebbséget találtunk ezen nagy és gazdag városban betegeinkre nézve. —

Ibrahim-Bey, az Egyiptomi Bascha, az utóbb említett verekedés után Syria felé vonta volt el magát, a' hova néki Aug. 5-dikén a' fő Generális utánna indúlt. Mi, útuokat kettőztetvén beértük őtet *Saleyhe* mellett, éppen akkor, midőn azon iparkodott volna, hogy előttünk a' pusztára békaphasson. Lovasaink nagy tüzességgel reá tsaptak a' Mamelukokra, 's őket heves verekedés után meg futamtatták, a' kik igen sokat vesztek. Közzülünk is estek el néhányak, 's valami ötvenen megsebesedtek, többire kardvágást kapván. Itt leg először szemléltem a' Török edzésű kardnak rettenetességit. Némmelly sebeseinknek t. i. egész tagjai, másoknak nagy koponya darabjaik, vagy hátaiknak, vállaiknak, 's lábaiknak egész darabjaik, eltsapva voltak. Ezen győzedelem után vissza térünk *Kajro* felé, a' honnét a' reánk nézve olly szerentsetlen *Abukiri* tengeri ütközetnek hírével előnkbe jöttek. A' napnak heves sütése, az éjta-

kák' hívessege által meggátoltatott kigőzölgés, az erős italokkal való mértékletlen élés, a' mértékletlen szerelmeteskedés, és a' poros úton való sok utazás miatt ezen időben sok szenvedést okozott a' szem nyavalya a' katonaság között; leg többet pedig a' Nilus' kiáradásának idejében: hanem a' jó orvosi szerek hathatósan segítettek rajta. —

Oktober' 21-dikén nevezetes támadást gerjesztettek Kajroban az oda magokat nagy számmal bélopott Mámelukok, a' kik között azonközben a' mi hamarjában öszsze gyülekezett batalionjaink rettentő vérözönt tsináltak. Sokak elhullottak, mások elszaladtak, a' többek a' nagy templomba szaladván magokat sántzokkal körülvették, de a' hol a' fő Generális addig ágyúztatta őket a' felleg várból, míg magokat 24 óráknak eltelték után fel nem adták. Generális Dupuy a' mi Kajrói Komendánsunk volta' támadás első áldozatja, a' ki egy lántsa szúrást kapván, barátjának Junot Generálisnak karjai között halt meg. A' mi invalidusaink' t. i. a' bennák' és vakok' száma, már most 150-re telt volt az ármádánál, kiket a' fő Generális Frantzia országba haza küldeni meg határozott. Rosette mellől Deczember közepén el is eveztek: hanem a' Siciliai partok mellé tsapván őket a' tenger, az oda való fanatikus lakosoktól megölettettek.

En a' fő Generálissal Deczember' 22-dikén Suez felé indúltam. Utazásunk 3 napokat tartott egy nagy puszta'n keresztül, a' hol égyetlenégy élőfát, egy Taxust láttunk. Az egész útat ember és állat tsontok fedik, mellyek szomorú bizonyági az itt marháikkal egyetemben elveszett

vándorlóknak. Igen hideg lévén éjjelenként, ilyen tsontokat hordottunk rakásra, 's ezeknek tüze mellett melengettük magunkat. A' fő Generális *Suezben* őrző sereget hagyván, a' városnak megerősítettése eránt rendelést tett. En inét Asiába is által kísértem ötet a' veres tenger ágán a' tenger' befolyásának ideje alatt. Két tevén lovagló Araksok voltak vezetőink. A' két part valami öt fertály óra távolságra van egymástól. Némellyikünknek úszott a' lova, némellyikünknek csak a' hasáig ért a' víz. A' *Moses* forrásához is ellovagoltunk a' tulsó partól néhány órányira; igen jó inni való vize van. Viszsa felé rész szerént szárazon rész szerént hajón útaztunk. A' szárazon valami hét mért földet teszen a' kerülés. Viszsa felé evezésünk alkalmatosságával nem sokba múlt, hogy sokak el nem veszték közzülünk. —

Kajróba való vissza érkezésünk után nem soká elkezdődtek a' Siriai táborozáshoz való készülétek. Nékem a' szállításhoz kívántató eszközökről kellett gondoskodnom; minthogy itt nem elég volt a' sebeseket békötözni a' tsatázó mezőkön, hanem bátorságos helyre is kellett őket az Arabsok elől vinni, 's enni inni kellett nékiek adni. Tevéket gyűjtöttem össze nagy számmal, mellyeknek mind két oldalaikról olyan kosarak függöttek elastikus rúgókon, mellyeknek bölső formájok lévén, ember hosszúságnyira kinyújtathattak, úgy hogy mindenikben jól meg fért egy beteg ember. Ezen készülétek alatt eltölt Januárius, midőn az indulásra való parancsolatot a' fő Generális kiadatta.